

Ochrana mladých ľudí na pracovisku

ISSN 1725-7085

Riziku na pracovisku môžu byť vystavení najmä mladí ľudia, pretože nemajú dostatok skúseností, nie sú náležite zaškolení a zatiaľ si neuvedomujú všetky nebezpečenstvá. Potrebujú odborné rady, informácie a kvalifikovaný dohľad, ako aj vhodné, bezpečné a zdravé pracoviská. Na osoby mladšie ako 18 rokov, predovšetkým na tie, ktoré sa zúčastňujú na odbornej príprave a praxi a tie, ktoré vykonávajú príležitostné práce, pričom ešte navštevujú školu alebo inú výchovno-vzdelávaciu inštitúciu, sa vzťahujú prísnejšie predpisy, pokiaľ ide o základy týkajúce sa vystavenia nebezpečenstvu a dĺžky pracovnej doby. Tento informačný leták poskytuje všeobecný súhrn požiadaviek na zabezpečenie ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a konkrétne sa zameriava na mladých ľudí. Iné informačné letáky poskytujú viac informácií pre zamestnávateľov, vedúcich zamestnancov, mladých ľudí a rodičov.

Legislatíva – ochrana pre všetkých

Každé pracovisko by malo mať spoľahlivý systém riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorý poskytuje ochranu všetkým. V rámci tohto systému je potrebné venovať osobitnú pozornosť zraniteľnosti mladých a začínajúcich zamestnancov.

K povinnostiam zamestnávateľov voči svojim zamestnancom bez ohľadu na vek patrí:

- identifikovať nebezpečenstvá a vykonať posúdenie rizík⁽¹⁾ – týka sa nielen mladistvých pracujúcich na plný pracovný úväzok, ale aj každej príležitostnej práce vykonávanej mladými ľuďmi, napríklad brigád počas víkendov alebo školských prázdnin a odbornej prípravy alebo praxe,
- zaviesť opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci založené na posudzovaní rizík a vykonať osobitné kroky zamerané na ochranu mladých ľudí alebo

nových zamestnancov v spolupráci s agentúrami sprostredkujúcimi prácu, osobami zodpovednými za pracovnú prax a umiestnenie zamestnancov a organizátormi odborných školení atď.,

- poskytnúť potrebnú organizáciu, ku ktorej patrí odborný dohľad za pomoci vedúcich zamestnancov, ktorí majú skúsenosti a prostriedky na vykonávanie tejto úlohy,
- stanoviť všetky osobitné opatrenia určené pre zraniteľných jednotlivcov, najmä mladých zamestnancov a začínajúcich zamestnancov a presne vymedziť základy, ktoré sa vzťahujú na mladých zamestnancov, a to napríklad vo veci používania nebezpečných zariadení,
- poskytnúť informácie o možných rizikách na pracovisku a prijatých preventívnych opatreniach,
- poskytnúť príslušnú odbornú prípravu, školenia a informácie pri nástupe do zamestnania, po zmene pracovného umiestnenia alebo zmenách na pracovisku,
- poskytnúť ochranu vysoko rizikovým skupinám, aby sa vyhli možným rizikám a zohľadniť pritom osobitné potreby mladých zamestnancov,
- diskutovať so zamestnancami a ich zástupcami a umožniť im zúčastňovať sa na riešení otázok týkajúcich sa ochrany zdravia a bezpečnosti, pričom sa pozornosť sústreďuje na samotných mladých zamestnancov a diskutovať so zástupcami zamestnancov o opatreniach pre mladých zamestnancov.

Legislatíva – osobitná ochrana pre osoby mladšie ako 18 rokov ⁽²⁾

Posúdenie rizík sa musí vykonať predtým, ako mladí ľudia začnú pracovať a bude sa týkať pracoviska, fyzických, biologických

⁽¹⁾ Nebezpečenstvo je čokoľvek, čo môže zapríčiniť chorobu alebo úraz. Riziko je pravdepodobnosť, že to nastane.

⁽²⁾ Poskytnuté informácie sa zakladajú na minimálnych požiadavkách smernice Rady 94/33/ES o ochrane mladých ľudí pri práci. Právny predpis vo vašom štáte môže byť prísnejší, napríklad pokiaľ ide o minimálny vek odkedy môžu deti pracovať, dĺžku pracovnej doby a zakázané úkony.

a chemických látok, pracovných zariadení a ich používania, pracovných procesov, operácií a organizácie práce, odbornej prípravy a školení.

Všeobecne platí, že *osoby mladšie ako 18 rokov NESMÚ vykonávať prácu, ktorá:*

- prekračuje ich fyzické alebo duševné schopnosti,
- ich vystavuje jedovatým alebo karcinogénnym látkam,
- ich vystavuje žiareniu,
- sa spája s extrémnymi teplotami, hlukom alebo vibráciami,
- sa spája s rizikami, ktoré nedokážu rozpoznať alebo vyhnúť sa im, pretože nemajú dostatočné skúsenosti, nie sú náležite zaškolení, alebo nevenujú dostatočnú pozornosť bezpečnosti.

Osoby mladšie ako 18 rokov, ktoré nie sú v školopovinnom veku môžu vykonávať uvedené práce za mimoriadnych okolností, ak:

- sa práca vyžaduje v rámci ich odbornej prípravy,
- je práca vykonávaná pod dozorom zodpovednej osoby,
- sú obmedzené riziká na čo najnižšiu úroveň.

Mladí ľudia nesmú pracovať tam, kde pretrvávajú závažné riziká, napriek všetkému úsiliu, ktoré sa vynaložilo na ich obmedzenie.

Existujú obmedzenia týkajúce sa pracovnej doby mladých ľudí. Poskytuje sa im viac času na odpočinok ako iným zamestnancom a za bežných okolností nesmú pracovať v noci.

Školopovinné deti nad 13 rokov: V tých členských štátoch, ktoré v niektorých prípadoch umožňujú prácu *detí mladších ako je zákonom stanovený školopovinný vek*, existujú prísne obmedzenia pracovnej doby, nočnej práce a kategórií práce a potrebného času na odpočinok podľa veku. Tieto deti môžu vykonávať iba „jednoduché“ činnosti, aj keď sú staršie ako je zákonom stanovený minimálny vek nástupu do práce. *Rodičia alebo zákonní zástupcovia* školopovinných detí musia byť informovaní o výsledku posúdenia rizík a kontrolných opatreniach prijatých vzhľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci detí pred začatím práce.

Preskúmajte svoje vnútroštátne právne predpisy, aby ste zistili presné požiadavky na bezpečnosť a zákazy týkajúce sa druhov práce, veku odkedy deti môžu pracovať, obmedzení pracovnej doby a požiadavky udelenia povolenia.

Práva zamestnancov:

Všetci zamestnanci aj mladí ľudia, majú právo:

- vedieť, aké riziká sa vyskytujú na ich pracovisku, čo majú urobiť pre svoju bezpečnosť a aké kroky majú podniknúť v prípade nehody alebo núdzovej situácie,
- bezplatne získať informácie, školenia a odbornú prípravu o záležitostiach týkajúcich sa práce,
- byť bezplatne vybavení osobnými ochrannými prostriedkami,
- spolupodieľať sa formou kladenia otázok, ohlasovaním nebezpečných praktík alebo podmienok a byť informovaní zo strany zamestnávateľa o záležitostiach týkajúcich sa bezpečnosti.

Ak mladý človek má nejaké pochybnosti o bezpečnosti akýchkoľvek aspektov svojej práce a úkonov, ktoré sa od neho vyžadujú, má právo a povinnosť o týchto záležitostiach informovať svojho nadriadeného. Zároveň má právo odmietnuť vykonať prácu, ktorá je nebezpečná. Mladý človek nie je povinný vykonávať nebezpečnú činnosť len kvôli tomu, že tak robí manažér alebo spolupracovník.

Povinnosti zamestnanca

Bezpečnosť je proces založený na spolupráci, aj keď hlavnú úlohu týkajúcu sa rozpoznania rizík a zavedenia preventívnych opatrení má zamestnávateľ, zamestnanci majú tiež svoje povinnosti. Podľa zákona musia všetci zamestnanci, aj mladí ľudia dohliadať na seba i na ostatných a spolupracovať so zamestnávateľom v otázkach bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Napríklad musia:

- pri používaní zariadenia a strojov, ochranných pomôcok alebo osobných ochranných prostriedkov (napr. rukavice, masky...) rešpektovať všetky bezpečnostné pravidlá, pokyny a zúčastňovať sa odbornej prípravy,
- ohlasovať všetky zdravotné a bezpečnostné riziká svojmu nadriadenému.

Ďalšie informácie o bezpečnosti mladých ľudí a ďalšie informačné letáky sú k dispozícii na webovej stránke agentúry na <http://ew2006.osha.eu.int/>. Informácie o prevencii a odkazy na dobrú prax pre osobitné riziká a pracoviská sú k dispozícii na: <http://osha.eu.int/>. Informačné zdroje sú národné orgány poverené BOZP, odborové zväzy a iné odborové organizácie.

Odkaz na úplný text smernice Rady 94/33/ES o ochrane mladých ľudí pri práci je k dispozícii na adrese: <http://osha.eu.int/data/legislation/18>.

Smernica stanovuje iba minimálne normy a preto je dôležité overiť si všetky požiadavky vnútroštátnych právnych predpisov a smerníc:

- informácie z www.ip.gov.sk
- informácie z Národného inšpektorátu práce, Masarykova 10, 041 33, Košice
- informácie z www.employment.gov.sk

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int